Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 117. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го ТРАВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 117. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 8, 1952. VOL. LX.

УРЯД ЗАКЛИКАЄ НАФТОВИХ РОБІТНИКІВ ПОКІНЧИТИ СТРАЙК

Ню Йорк. — Рада Стабілізації Платень звернулася до 90,000 робітників у нафтовому промислі, щоб вони закінчили страйк негайно з уваги на необхідність постійної продукції олії в теперішньому часі. Провідники страйку обіцяли застановитися над закликом уряду, одначе скритикували раду за її поведінку. Впарі з закликом повернутися до праці уряд візвав юнії і представників нафтової промисловости явитися у Вашингтоні в вівторок з „повним звітом" про стан непорозумінь в справі підвишки платні. Рада Стабілізації Платень почала діяти енергійно за спонукою збройних сил, які поробили старання для збереження припасів олії для літунських цілей і для моторових возів. Секретар внутрішніх справ Л. Чапман, видав осторогу, що уряд може застановити постачання нафтових продуктів для цивільного вжитку з уваги на військові потреби. На ділі тільки на Середньому Заході дасться відчути недостача олії чи ґазоліни, а в східних стейтах постачання олії виглядає на нормальне. Торговельні літунські підприємства зменшили свої припаси ґазоліни на 30 відсотків, одначе не обмежують ще свого пасажирського руху як у самій країні, так і на міжнародні розміри. Теж не чути ще про пляни для пайкування ґазоліни.

Тефт втримався у своїм стейті

Колумбус, у стейті Огайо.— Звіти з голосування підчас правиборів у стейті Огайо виказують, що сен. Роберт А. Тефт дістав у своєму стейті повну підтримку і має запевнені всіх делеґатів. Частину голосів дістав його конкурент, Гарольд А. Стассен. В Демократичній партії веде перед сен. Кіфовер.

З Вашинґтону звідомляють, що Лейтнант-генерал Алберт К. Ведемейер приїхав на запрошення ген. Доґлеса МекАртура, щоб головувати в громадянськім комітеті, який підтримує кандидатуру на президента сен. Роберта А. Тефта. Приймаючи цей обов'язок, Ведемейер сказав на пресовій конференції, що він слідкував за політичними подіями впродовж кількох років і тому, знаючи відношення сен. Тефта до різних осіб і подій, він вважає його за незвичайно відповідного кандидата на керівника американських справ. Щодо закордонної політики, то Ведемейер не вважає Тефта за ізоляціоніста ані за інтернаціоналіста, а заамериканця- реаліста. Він підтримує Тефта ще й тому, бо вважає його за противника соціялістичних експериментів в американськім економічнім ладі. У красвім комітеті для підтримки Тефта найшлися такі визначні особи: Чарлз А. Едісон, колишній секретар фльоти і губернатор стейту Ню Джерзі; Вилйем К. Булліт, кол. амбасадор до Советів і Франції; Артур Блісс Лейн, кол. амбасадор до Польщі; Мрс. Теодор Рузвелт мол.; ген. Роберт Вуд з Шікаго, голова підприємства Сірс Робек і ін.

Кіфовер позаду в правиборах на Флориді

Маямі, на Флориді. — Сенатор Ричард Б. Россел з Джорджії виказав досі більшу силу при правиборах в Демократичній партії ніж сен. Естес Кіфовер, який вважався досі передовим кандидатом на найменування від цієї партії. На підставі звітів з 676 округ з усіх 1,882 округ Россел дістав 165,523 голосів, Кіфовер 164,033. Крім цих загально звісних кандидатів дістав ще Чарлз Е. Комптон 5,388 а Каррол Шо 4,835 голосів. Хоч правибори не вирішують долі кандидатів, то правибори на Флориді, як загально думають, матимуть важливе значення на дальшу передвиборчу акцію серед демократів.

Труман обіцяє боротися за громадські справи

Вашинґтон. — Президент Труман попередив країну, що він у майбутності буде відзиватися до країни з „молотком і кліщами в руках" навіть після того, як він покінчить своє урядування. Цю заяву склав президент на обіді з нагоди Красвої Мешканевої Конференції в готелі Статлер. Він сказав, що в „нашій країні діються деякі речі, які вказують, що ми йдемо по лінії, яку придумує для нас Сталін". „Я піду за такими людьми з молотком і кліщами, щоб недопустити до залишення наших світових зобов'язань" — кликав Труман. Вістря промови резидента було звернене в сторону торговців реальностями, які втримують могутню аґітаційну машину в конґресових колах. Труман гостро критикував особи, що спиняють його змагання до миру, які на його думку находяться серед республіканців.

ПОДАТОК НА ЗАБОРОНЕНІ ГРИ ПРИЗНАНИЙ НЕКОНСТИТУЦІЙНИМ

Филаделфія. — Окружний Суд Злучених Держав вирішив, що податок висотою $50.00, накладений на законом заборонену гру, в формі оплати за реєстрацію осіб, що втримують доми гри і книжки зі списками осіб, що беруть участь у таких грах, не згідне з Конституцією ЗДА. Це вирішення проголосив федеральний суддя Джорадж А. Велш. Треба сподіватися, що від цього вирішення піде відклик департаменту справедливости до Верховного Суду. Суддя признав добрі наміри накладання оплат за реєстрацію у виді стемплів за ціну $50. Такі стемплі вішають власники домів гри в своїх льокалях на доказ, що вони сповнили стейтові податкові вимоги, хоч такі вимоги оплат не згідні з основними законами країни. Так само неконституційним вважає суддя втримування імен осіб, зайнятих в таких домах, бо вони стають донощиками для стейтової влади. Окремо відзначив суддя накладання податку на грачів висотою 10% від їх прибутків. Суддя каже, що податки на грачів законні, одначе можуть вважатися немудрими. Усі такі постанови проголосило податкове бюро в сдейті Пенсилвенія, де гра заборонена стейтовим законом. Справа опинилася в федеральнім суді, коли Джозеф Катріґер, один з 16 власників домів гри, не хотів зареєструватися. Суддя скритикував стейтовий закон ще й тому, що він вирізнює одну гру від другої, бо напр., не забороняє гри в бінґо, ані не накладає на грачів примусу реєстрації. Закон увійшов у життя з 1 листопада 1951 р. і досі не було часу випробувати його конституційність.

ПОШКОДЖЕНИЙ „ВАСП" ЗАПЛИВ ЩАСЛИВО ДО ПОРТУ

Авіоматка „Васп", пошкоджена при зударі з нищильником „Гобсон" в дні 26-го квітня на повному морі під час воєнних вправ, заплила щасливо до затоки Ґрейвсенд в Брукліні, де на неї очікували рідні і знайомі моряків. На чердаку „Васпу" приїхало теж понад 60 врятованих моряків із затопленого при зударі нищильника „Гобсон", разом з яким пішло на дно моря 175 їхніх товаришів. Сильне надщерблення переду корабля свідчить про страшну силу зудару з нищильником, який від цього зудару розколовся на двоє і впродовж 4 мінут пішов під воду.

ГЕН. АЙЗЕНГАВЕР ЗАКЛИКАЄ ЕВРОПУ ДО ЄДНОСТИ

Рим, Італія. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, головний командант аліянтських збройних сил в Европі, що залишає тепер цей пост на те, щоб кандидувати на президента Злучених Держав в найближчих виборах, відбув одноденні прощальні відвідини в столиці Італії, мав кінцеві наради з найвищими італійськими політичними і військовими достойниками, а в своїх власних виступах постійно підкреслював важливість і необхідність дальшого політичного, господарського, військового і культурного об'єднання Европи, узалежнюючи від того рятунок не тільки Европи, але й цілого цивілізованого світу. Із заяв ген. Айзенгавера виходило, що власне об'єднання европейських країн, включно до їх федерації, буде базою його закордонної політики, якщоб він був вибраний президентом Злучених Держав. Маючи перед очима цю кінцеву мету, ген. Айзенгавер вважає, що під теперішню пору є конечні такі три справи: 1) Плян Шумана відносно злиття европейської сталевої і вугільної промисловостей повинен бути переведений в життя по можности якнайшвидше; 2) Так само в найкоротшому часі повинна бути скликана европейська конституційна асамблея; 3) Проєктований договір европейської оборонної спільноти повинен бути підписаний безпроволочно. Ген. Айзенгавер підкреслював заслуги теперішнього італійського уряду, з прем'єром де Ґаспері на чолі, в розвитку до об'єднання Европи та виявив своє окреме заінтересування тепер і на майбутнє Середземноморським простором. Після розмов і прийнять ген. Айзенгавер вернувся літаком назад до своєї головної квартири біля Парижа.

Міські податки від цигареток авт і алькоголю в Ню Йорку

Ню Йорк. — Міська рада ухвалила три нові податки, які разом мали б принести дохід висотою $19,500,000 на заплачення бюджетових видатків, що обчислені на півтора більйона в році 1952-1953. Це мають бути податки від „уживання" авт по $5 і $10, відповідно до величини, які мають принести $6,000,000. Дальше податок по одному центові від пачки цигареток мав би принести 10 мільйонів, а 25 відсотків додатку до дозволів на продаж алькогольних напитків малиб принести 3.5 мільйона. Ця ухвала має ще бути затверджена Оціночною Радою, а коли це станеться, то вона буде мати законну силу вже з днем 15 травня.

Аліянти заповідають протест в справі Австрії

Лондон. — Тут з поінформованих джерел заявляють, що уряди Злучених Держав, Британії і Франції обмірковують висилку урядові Совєтського Союзу ноти з гострим протестом проти того, що Москва досі не відповіла на спільні їхні ноти з 13-го березня в справі мирового договору з Австрією. Совєти своєю підривною акцією вже від 1947 року бльокують всяку можливість формального замирення з Австрією. Від того часу відбулося вже 258 конференцій чотирьох державних представників, але совєтський представник завжди видвигає все нові і нові трудноді, щоб не допустити до порозуміння та оформлення мирового договору з Австрією, на підставі якого совєтські окупаційні війська мусіли б залишити австрійську територію.

Повітряні мандрівники „зайцем"

Сакраменто, Каліфорнія. — Дві молоді дівчини, — двадцятитрьох і двадцятишістьох років, — що працювали на одному з каліфорнійських літовищ, вирішили проїхатись по Гаваї. Грошей на цю приманливу мандрівку вони не мали й тому, вибравши догідну хвилину, вони протиснулися через відкритий отвір великого військового літака B-29, що стояв на літовищі, готуючись до лету. Немале було розчарування мандрівничок, коли вони довідались, що прилетіли не на Гаваї, а до Ґвам і що їх цей самий літак забере назад до Каліфорнії. На літовищі на них вже чекали представники поліційних органів та кореспонденти

Порозуміння підсудної в процесі комуністів з засудженими

Ню Йорк. — Одна з жінок, що перебувають на лаві підсудних в голосному процесі проти шіснадцятьох комуністичних провідників Елизавета Флин, на її бажання, отримала від судді дозвіл опустити мури в'язниці для ділової подорожі. Підсудна вилетіла з літовища Аделвайлд до Атланти Ґа, з метою порозумітися з одним з комуністичних провідників Евгеном Деннісом, що відбуває кару ув'язнення в Атланті. Підсудна Флін надіється скористати з побачення з Денісом для своєї оборони проти обвинувачення її, як і інших провідників комуністів в підготовці до насильного державного перевороту.

В ЧЕТВЕР КОНЦЕРТ Р. СТЕЦУРИ В КАРНЕҐІ РІСАЙТЕЛ ГОЛ

Ню Йорк. — Сьогодні, в четвер 8-го травня, в Карнеґі Рісайтел Гол виступить із своїм власним концертом молодий український піяніст Роман Стецура, відомий вже теж нашій громаді із своїх акомпаніяментів на наших громадських імпрезах. Роман Стецура, це між іншим єдиний український піяніст, що минулої осені взяв участь в міжнародному конкурсі піяністів в Женеві.

Амбасадор Кеннан приїхав до Москви

Москва. — Джордж Ф. Кеннан, відомий американський спеціяліст в совєтських справах, прилетів вчора літаком з Берліна до Москви, щоб обняти там важливий пост американського амбасадора в совєтській столиці. Ще при своєму від'їзді із Злучених Держав, амбасадор Кеннан заявив, що своїм завданням на пості амбасадора він вважає злагідження „існуючого напруження та поліпшення міжнародної атмосфери". Після приїзду до Москви, новий американський амбасадор заявив, що він не приїхав з будь-якими окремими завданнями та спеціяльними призначеннями і відповідальністю, додаючи, що як восьмий з черги американський амбасадор в совєтській столиці, після визнання Совєтського Союзу Злученими Державами Америки в 1933 році, він має єдине завдання: виконувати нормальні амбасадорські обов'язки. При цій нагоді він висловив теж своє вдоволення з повороту до Москви, в якій він вже був чотири рази з іншими дорученнями.

Палатна комісія обкроїла видатки для чужинних країн

Вашинґтон. — Комісія закордонних справ Палати Репрезентантів ухвалила обмежити на $1,010,900,000 видатки на допомогу закордонних країн в бюджеті переданім до ухвалення Конґресові висотою $7,900,000,000. Видатки мають іти на економічну й військову допомогу американським друзям в Европі й інших країнах. Вони охоплюють теж і продукцію матеріялів в Америці для допомоги закордонним країнам. Сенатська комісія ухвалила обкроїти їх усіх на більйон долярів, а палатна комісія тепер обкроїла на 20 відсотків тільки видатки на продукцію в закордонних країнах. Повний Сенат після голосування в понеділок завернув ухвалу назад до комісії. Під час дебат в палатній комісії прийнято назву для таких видатків як Підтримка Оборони для Европи. Деякі конґресмени хотіли ще дальше обмежити цю допомогу, одначе їх внесюки перепали. Вони надіються, що відновлять їх в повній Палаті.

У КОРЕЇ ПРОПАЛИ ВІЙСЬКОВІ МАТЕРІЯЛИ ВАРТІСТЮ П'ЯТЬ МІЛЬЙОНІВ

Вашинґтон. — Голова сенатської комісії збройних сил, Ліндон Б. Джансон, опублікував звіт команди армії про крадіж в Кореї американських військових матеріялів вартістю дол. 5, 144,420.25. Ці матеріяли появилися опісля на чорному ринку в часі між 1. січня 1951 р. і 9. лютого 1952. Звіт виявляє, що армія відібрала назад вкрадені речі у вартості дол. 1,860,791, й що відбирає їх дальше, пересічно на дол. 40,522 тижнево. — Завдання відібрати вкрадене добро не легке тому, що постачання сполучене з діяльністю аґенції Ввасмної Безпеки, яка належить до Об'єднаних Націй. Ця аґенція, як теж і інші добродійні організації постачають допомогу для мешканців Південної Кореї, і тому не легко відрізнити крадене добро від дарованого.

Югославія матиме президента

Беоґрад, Югославія. — Місцева преса повідомляє, що запропонована нова конституція країни, яка опиниться на нарадах парляменту вже в червні, передбачує створення авторитетного уряду президента Югославської Республіки, з великими екзекутивними повновластями. Досі Югославія не мала президента, тільки прем'єра, а обов'язки президента в деяких дипломатичних справах виконував голова президії Національної Асамблеї. Згідно з передбачуваними реформами, президент країни матиме широкі повновласті, буде головним командантом збройних сил, так як ним є президент Злучених Держав Америки, та матиме право іменувати членів Ради Народної Оборони. На пост президента матимуть право кандидувати тільки члени Президії Національної Асамблеї, що складається з 40 осіб. Вже наперед передбачується, що першим президентом республіки буде маршал Тіто.

Єгипет домагається Судану

Каїро. — Прем'єр Агмед Наґуіб Ел Гіляли Паша відзначував шіснадцяті роковини вступлення на королівський престіл короля Фарука і при цій нагоді знову підкреслив, що Єгипет мусить бути об'єднаний з Суданом, бо є тільки одна долина Нілю і вона має творити одну цілість. „Що Бог об'єднав, нехай люди не роз'єднують" говорив у своїй промові прем'єр. Далі підкреслив прем'єр, що Єгипет може прийняти тільки цілковиту розв'язку цієї проблеми, відкидаючи всякі половинчасті пропозиції. З нагоди подвійного свята: шіснадцятиріччя панування та першиx роковин подружжя з королевою Наріман, король казав видавати харчі бідним і дарунки деяким інституціям. Сам король Фарук проголосив себе „безпосереднім потомком Мохаммеда"

Французи звільнили арештованих туніських міністрів

Туніс. — Французи несподівано звільнили чотирьох туніських міністрів, яких арештували були перед двома місяцями. Звільнення наступило після того, як американський асистент Секретаря Стейту Генри А. Байровд відвідав Сіді Мохаммеда ел Амін Пашу, туніського бея, французького генерала М. де Готеклько та нового туніського прем'єра Салягеддіна Бакуше. Таким чином удалося посередництво американського дипломата і арештований прем'єр та три інші міністри, що два місяці були ув'язнені на кордоні пустині, а пізніше на острові коло туніського побережжя, вийшли на волю.

ЧЕРВОНІ ВІДКИНУЛИ АЛІЯНТСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ В КОРЕЇ

Токіо. — Аліянтський головний командант на Далекому Сході, ген. Метью Ріджвей — повідомив вчора, що комуністи відкинули „кінцеві" пропозиції аліянтів на компромісове полагодження разом всіх спірних проблем, що стоять на перешкоді до перемир'я. — Ген. Ріджвей заявив, що комуністи тепер поносять виключну відповідальність за те, що війна в Кореї буде припинена, чи продовжуватиметься. „Наша позиція така, з якої ми вже не можемо відступити; це дуже важливе, щоб всі нації світу здали собі ясно справу, що наші пропозиції були доведені до межі, до якої Об'єднані Нації могли піти" — заявив генерал. Аліянти в цих своїх останніх пропозиціях погоджувались на вимагану комуністами будову аеродромів на території Північної Кореї під час перемир'я, якщо комуністи погодяться на вимагану аліянтами добровільну базу в репатріяції полонених. Після багатьох днів перерви і опісля таємних нарад, тепер виявлено, що комуністи відкинули ці аліянтські пропозиції, натомість запропонували свій ‚компроміс', погоджуючись відступити від свого домагання совєтської участи в невтральній контрольній комісії, в заміну за аліянтську згоду на будову аеродромів. Відносно полонених, червоні обстоюють своє домагання примусової репатріяції всіх, без виїмку. Аліянтські представники вже раніше висловили свою думку в цій справі, заявляючи, що комуністи намагаються заміняти таке „нічого", як совєтська участь в контрольній комісії, за таке „щось", як аеродром, або полонені. Американська та міжнародна публічна опінія з помітним вдоволенням прийняла вістку, що аліянти відмовляються від будь-яких торгів з комуністами в справі полонених та не відступають від свого становища, що репатріяція може бути тільки добровільна. Тимчасом на корейському фронті продовжуються артилерійські посдинки, перестрілки між патрульними відділами та інтензивне бомбардування аліянтською авіяцією воєнних об'єктів у ворожому запіллі.

Виступ комуно-китайського міністра проти договору з Японією

Токіо. — Комуно-китайський міністер закордонних справ Чу Ен-лаі виголосив через пейпінську радіовисильню промову, найгостріше накидуючись на західно-японський мировий договір та привернення Японії суверенности. *Користуючись багатющим лексиконом комуністичної лайки, червоний міністер називав теперішніх членів японського уряду „лакеями" Америки, які спільно з „американськими імперіялістами" — приготовляються до нападу на китайський континент та до нової аґресивної війни. Договір Японії з національно-китайським урядом Чіан Кайші на Формозі називав комуно-китайський міністер „серйозним актом провокації", що викликав „невгасиме обурення серед китайського народу", що й спонукало його виступити формально проти того договору.*

Мировий контракт змагає до об'єднання Німеччини

Бонн, Німеччина. — Тут проголошено текст проєктованого мирового контракту між західними великодержавами та західно-німецькою федеративною республікою, кінцевою метою якого вважається об'єднання Німеччини та повний мировий договір з нею. Теперішній мировий контракт приверне Західній Німеччині майже повну суверенність у внутрішніх справах, хоча факт поділу Німеччини та Берліну заставив аліянтів застерегти собі право задержання їхніх військ на німецькій території, як теж право проголошувати виїмкове положення в країні, якщо б зайшла така потреба. Контракт, поодинокі клявзулі якого можуть бути змінені за спільною згодою і на пропозицію одного чи більше партнерів того контракту, має стати базою для об'єднання Німеччини та майбутнього мирового договору. Негайно після підписання і ратифікації контракту будуть повалені дотеперішні аліянтські високі комісаріяти, а на їх місце — прийдуть звичайні дипломатичні представництва.

Німці дебатують над жертвами війни

Бонн, Німеччина. — Німецький парлямент зачав дебату над внеском закону, що має вирівняти між населенням воєнні тягарі. Якщо ухвалять той закон, то він станеться базою, на якій вирівняються різниці між тими, що збагатилися під час другої світової війни і тими, що стратили все через переселення, або бомбування. Віцеканцлер Франц Блюхер заявив, що ухвалення цього закону спричиниться до утримання соціяльного і економічного замирення всієї Західної Европи, а також прислужиться до скріплення військової оборони Заходу. Головна риса цього проєктованого закону, це визначення 50% оподаткування всіх власників великих банкових контів, власників нерухомостей та інших капіталових активів. Користатимуть з цього закону ті, що їх викинено з їхніх домів на сході, що стратили майно в часі війни, а також в часі реформи валюти в 1948 році.

ТРИСТА ТИСЯЧ НЕВІЛЬНИКІВ ВИКОПУЮТЬ УРАН У ЧЕХАХ

Париж. Совєти всіма силами стараються приспішити видобування уранової руди в Чехах. В тій цілі комуністичний чеський уряд дбає про те, щоб було якнайбільше неплатної робочої сили. Закордонні розвідки оцінюють, що тепер у Чехах існують 247 таборів примусової праці, в яких проживають 300,000 невільників. В цих таборах змушені жити давніші промисловці, крамарі, багаті селяни а також члени робітничих юній, яких уважається опозицією. Ці табори примусової праці деколи є під наглядом МВД, а завжди під дозором тайної поліції. За кордон попали докладні інформації про табор в Яхимові, де видобувають залізну руду. Також в околиці Пшібраму існують табори примусової праці. Табор у Горнім Славкові розпоряджає 2,000 невільниками. Між примусовими робітниками знаходиться там проф. Вацлав Хитіль і д-р Антонін Сум, секретар покійного міністра закордонних справ, Яна Масарика, що згинув як самовбивник.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОГО ГОСПОДЬ ХОЧЕ ПОКАРАТИ . . .

Вже в давнині люди домудрились, що коли Господь хоче кого покарати, тому насамперед відбирає розум. І ця давня мудрість пригадується сьогодні у зв'язку з акцією наших співгромадян польського походження.

З кінцем цього місяця та з початком наступного, в днях 30 і 31-го травня та 1-го червня має відбутися в Атлантик Сиτі, Н. Дж., чергова конвенція Конґресу Американської Польонії. На порядку нарад і ухвал тої конвенції, як це виходить із заклику Польонії до американсько-польських громадських організацій, буде низка політичних і громадських справ, між ними: „дальша акція за уневажнення договору в Ялті", „поборювання комунізму, що загрожує Злученим Державам і цілому світові", „оборона західних кордонів Польщі на Одрі і Нісі", „домагання звороту східних земель Польщі, забраних Росією", „співпраця в акції за визволення Польщі та інших країн і народів з совєтської неволі", як теж низка інших, головно внутрішніх американсько-польських проблем.

Українську спільноту, звичайно, інтересує включення в програму конвенції Польонії „домагання звороту східних земель Польщі, забраних Росією" та польська пропозиція „співпраці в акції за визволення Польщі й інших країн та народів з совєтської неволі". Бо не важко здогадатись, що „східними землями Польщі" тут названо західно-українські області, та що, говорячи про співпрацю у визвольних змагань, мається на увазі головно українців, які сьогодні в тій боротьбі ведуть перед і приносять в ній найбільші жертви.

Польонія тут не сказала нічого нового. Польські імперіялістичні претенсії до українських земель відомі. Але направду можна дивуватись в якій цілі, або з чиєї намови американські поляки видвигають і повторюють ці самі претенсії тепер? Можна направду тільки дивуватись польській логіці: боротись за волю і рівночасно змагати до поневолення, деклямувати про співпрацю і рівночасно цю співпрацю виключати, рятувати Польщу і рівночасно обстоювати ці самі старі польські політичні гріхи, через які Польща вже не раз падала.

Ще можна б до деякої міри розуміти засліплених польських шовіністів на еміґрації в Европі чи на іншому континенті. Але як можна вияснити того роду виступ американських поляків, які покликані на те, щоб не тільки респектувати найосновніші принципи американської демократії та ідеали американської Конституції і Декляраціï Незалежности, але й поширювати ті ідеали та відкривати на них очі своїх засліплених земляків в Польщі чи на еміґрації?

Недавно один з польських еміґраційних публіцистів потішав поляків, що вони знову зможуть захопити західні українські землі, бо після розгрому большевизму західними демократіями вони з властивої Польщі потраплять добігти туди скоріше, ніж українці з Сибіру. Можливо, що це стало тепер новою польською політичною „мудрістю": припинити свою активну боротьбу проти большевизму в Польщі і тоді, як українці кривавляться та вистелюють своїми кістками шлях на Сибір, зберігати свої фізичні сили, щоб опісля „скорше добігти" та заґарбати звільнені чужими руками чужі землі. Але як тоді розуміють поляки „співпрацю" та як вони розуміють „поборювання комунізму"?

Винстон Черчил, в своїх споминах, м. ін. так характеризує поляків: „Одною з таємниць і трагедій Европи є, що цей (польський) народ, в інших випадках з усіми прикметами героїзму, здібний і чарівний особисто, допускався завжди тих самих помилок в політичному житті. Вкритий славою в годинах повстань і руїн, він нікчемний в годинах тріюмфу. Найвідважніший з відважних, він аж занадто часто ведений найнікчемнішими з нікчемних. Завжди існувало дві Польщі: одна, що бореться за правду, і друга, що плазує в божевіллі . . ."

Українці вже після війни виявили стільки доброї волі, щоб наладнати свої відносини з поляками, щоб встановити з ними найдружніші відносини та створити справжню спільноту боротьби за „нашу і вашу волю" проти спільного ворога. До цеї дружби мають тим більші причини американські поляки і українці, співгромадяни цеї великої країни та співвизнавці її високих ідеалів. В чиєму інтересі повторює Польонія імперіялістичні польські домагання та хоче розпалити нову польсько-українську ворожнечу в цих найгрізніших часах людської історії? І хто сказав, що „поляк мудрий по шкоді"? Українці повинні мати це на увазі та подбати, щоб в новому змагу проти большевицького ворога людства, їм який інший Галлєр знову не встромив ножа в спину.

ДОСВІД І ПРОВІД

Історичні факти наочно свідчать, що молодь у своїх вчинках керується переважно серцем, а не розумом. Немає тут нічого дивного, бо час — це найкращий учитель для всіх. В багатющих скарбах української словесности зустрічаємо такий вислів: „який вік, такий і розум". Цю народну мудрість передали нам наші предки. Вона перейде до наших нащадків.

Кінець першої світової війни приніс людству нові ідеї. Саме в тих роках виникли комуністичний та фашистівські режими, які притягнули в свої ряди основну масу підростаючої молоді. Комуністичний режим знайшов плодородний ґрунт на території колишньої царської Росії, фашистівські режими — в Італії, Німеччині, а згодом — в Еспанії. Коли уважніше розглянути ці устрої, стане ясним, що, вони по суті, нічим один від одного не відрізняються. Остання ж світова війна наочно довела всім, що комунізм — це видозміна фашизму або навпаки.

В першій фазі другої світової війни Німеччина перейшла своїми нищівними арміями через майже всі европейські держави, завойовуючи їх та накидуючи свої тоталітарні ідеї підкореним народам. Але вже в останній своїй фазі, під ударами збройної та ідейної сили Західніх аліянтів, вона розвалилася, разом з фашистівською Італією, відкриваючи ворота в світ своєму колишньому східньому союзникові — російському комунізмові.

Коли німецька спільнота почала повоєнну реорганізацію всього того, що на протязі останніх 15-ти років накоїв її колишній провідир Гітлер, саме в той час німецькі публіцисти насамперед стали перед „мертвою точкою", тобто перед пекучою проблемою: ким саме можна було б заступити прогалину в суспільстві переможеного народу. Хоч стара ґенерація вже вимирає, але частинно вона ще при владі. Її нема ким заступити, бо нова ґенерація не підготована до державного проводу. Навіть після 7-ми років від закінчення II-гої світової війни практичні німці (хоч вони і чваняться тисячелітньою культурою) не змогли виповнити цієї прогалини в суспільному житті, перейти „мертву точку" покоління. Ще сьогодні читаємо в німецьких та американських часописах, що кермо державного життя ведуть фактично колишні нацисти або їх колишні симпатики. Німці інших партійних поглядів обвинувачують канцлера Аденауера в тому, що він покликав до свого уряду 80% колишніх нацистів, тобто ще більше, як було за Гітлера. Чи це вина Аденауера? Це тільки один з наслідків „мертвої точки" сучасного покоління, яку саме привела воєнна хуртовина, яка знайшла свій резонанс в цілому світі.

Статистичні дані стверджують, що провід в державному житті в усіх майже країнах світу веде стара ґенерація.

Спробуймо хоча б побіжно перечислити тих визначних діячів, які давали та дають напрямні сучасному молодому поколінню, які досі ще не здали своїх позицій і які всеціло посвятилися для свого народу. Президент ЗДА Гаррі Труман — 68 р., віцепрезидент Албін В. Барклі — 75 р., ген. Доґлес МекАртур — 72 р., ген. Двайт Айзенгавер — 62 р., ексирезидент Г. Гувер — 76 р.; Корея: президент Рі — 77 р. (в день своїх уродин сказав: „я хотів би спочити, зробивши дорогу для молодих та здібних людей"); Індія: Пандіт Неру — 63 р.; Італія — Альчіде Де Ґаспері — 71 р.; Німеччина: канцлер Конрад Аденауер—76 р.; Англія: прем'єр міністрів Вінстон Черчіль — 78 р., Клемент Етлі — 69 р., маршал Бернард Монтґомері — 65 р.

Як видно з вищенаведених даних, стара ґенер. маючи досвід в довголітній праці на користь суспільства, ще веде перед в політичному житті майже цілого світу. Подібне явище спостерігаємо і в українській еміґраційній спільноті. Виникає питання: чи наша спільнота не стоїть перед тією самою проблемою, яка хвилює сьогодні цілий світ?

Перед нашою старою ґенерацією також стоять відповідальні завдання. Ця ґенерація ще досьогодні не склала своїх державнотворчих позицій, започаткованих Визвольними Змаганнями 1917-20 р.р. Бо старість не має меж. Тільки в тоталітарних державах молоде покоління веде перед в с у с п і льно - політичному житті, вважаючи старшу ґенерацію лише безкорисними споживачами щоденного хліба. Наша українська молодь повинна наслідувати приклад старшої ґенерації, переймати і активно засвоювати її досвід, її кращі надбання, одночасно враховуючи зроблені нею помилки і промахи. Бо тільки молодь повинна буде поповнити порідfestлі лави активних борців за волю свого народу, за Українську Самостійну Соборну Державу.

Роман Степанович

Микола Чубатий

Сталева індустрія, робітництво та президент

Злучені Держави Америки мають не тільки свої закордонні клопоти в постаті затяжної корейської війни, але також внутрішні клопоти, з яких найважніший, це криза в сталевім промислі, що триває вже більше ніж три місяці а тепер вибухла гостро не тільки в характері боротьби робітництва зі сталевим капіталом, але також в характері конституційного конфлікту поміж президентом держави та опінією суду. Немає сумніву, що криза у сталевім промислі це важкий іспит зрілости для ЗДА — чи в таких загрозливих ситуаціях, як тепер, американська засада абсолютного права приватної власности та засада вільної гри господарських сил втримається вповні.

Сталева індустрія тут не відокремлена. Навпаки, подібні ситуації можуть витворитися і в кожній другій ділянці американського промислу, хоч може не з такими небезпечними наслідками, як в сталевім промислі. Бо ніде правди діти, що продукція сталі, так дуже потрібної не тільки для самої Америки та її дозброєння, але також для дозброєння американських аліянтів в Европі, безпосередньо заторкує справу безпеки Америки та свобідного світу.

Відомо, що організуючи дозброєння Америки та західних держав Европи недавно на спільній конференції аліянтів ствердили, що найслабше місце в цій організації спільної оборони протибольшевицького світу це недостаток сталі у світі демократії. Американська сталева промисловість та ця промисловість її союзників, поставлені навіть на найвищий щабель продукції, ледве будуть в силі забезпечити потреби армії та найконечніші цивільні потреби. Звідси ясна консеквенція, що ані Америці, ані другій державі атлантійської спільноти народів не вільно ані на хвилину припинити продукцію сталі, а тим самим зменшити її загальну продукцію, якщо плян дозброєння має бути виконаний. Саме в той час вибухає криза між власниками сталевого промислу та робітництвом за платню, зглядно за ціну сталі.

Здавалося б, що в такій ситуації і промисловці і робітництво мають обов'язок з вищих міркувань, з огляду на потреби загроженої батьківщини, думати категоріями не тільки своїх власних інтересів, але також інтересів держави. Ту засаду та загальні потреби свобідного світу одна та друга сторона теоретично признали, одначе, коли прийшло до реалізації освідомлених потреб Америки, то одна та друга сторона стали спихати відповідальність на противника, промисловці апелювали до патріотизму робітників, робітники до патріотизму промисловців. В результаті криза вибухла у формі загального страйку сталевих робітників та повного припинення американської сталевої продукції, головного доставця сталі для держав атлантійської спільноти народів.

Ясно, що в такій ситуації мусить увійти поміж свобідне змагання капіталу та праці президент держави, як шеф виконної влади, та дбати про інтерес нації. І президент держави вмішався в цю справу, як тільки появилася загроза сталевого страйку. Слід признати, що юнія сталевих робітників, якої головою є робітничий лідер Филип Моррей очищена з комуністичних елементів і немає підозріння, щоб там могли підпільно діяти комуністичні протидержавні впливи.

Пересічна платня робітника була дотепер $1.82 на годину; робітники домагалися значної підвишки. Чи вона оправдана? З бідою і при нинішних підвищених цінах ця платня вистачала б, одначе факт, що чисті доходи сталевих компаній подвоїлися в останнім часі, а то й потроїлися, стає стимулом для цілого робітництва домагатися підвишки платень, себто хоч в якімсь відсотку поділу зі зиском капіталу.

Найприроднішим було б стягнути доходи компаній на долину та в той спосіб спричинити подешевіння багатьох продуктів в краю, одначе це неможливе при американськім устрою свобідного господарського змагання. І стали до змагань сталеві робітники з капіталом понад шість більйонів долярів, бо така вартість сталевого промислу ЗДА. Робітники домагаються підвишки платень, власники сталеварень підвищки ціни сталі, а це пряма дорога до інфляції, що може завалити цілу господарську структуру Америки.

Приватні переговори промисловців з робітниками не довели до нічого. Президент Труман своїми приватними впливами накло-

(Закінчення на стороні 4)

Вс. Вальченок

ЗАКОНИ І ДІЙСНІСТЬ

ІРО ствердило наявність 140 тисяч чужинців, які на стале примушені лишатися в Німеччині. Кількість таких людей фактично ще більша. З того числа понад 20 сяч одних українців, переважно хворих, старих, непрацездатних людей, в більшості без сталого мешкання та запевненої праці.

Ті люди мають жити, шукати джерела до життя і однією з таких спроб є наведені нижче міркування:

Повчальні закони

За останнє півріччя уряд Союзної Німецької Республіки видав два нових дуже повчальних законів над текстом яким мусить замислитися не лише кожен чужинець примушений тут жити, але особливо всі наші організації та представництва: це закон про правне становище на терені Союзної Республіки (з 25 квітня 1951 р.) та закон про умови життя і правне становище осіб німецької національности, виселених та переселених зі східніх країн та східньої зони Німеччини.

Одне спільне в цих двох законах: вони реґулюють правне становище осіб які внаслідок другої світової війни опинилися на терені Німецької Федеративної Республіки. Під дію першого закону підпадають чужинці без батьківщини. Як, та чому вони опинилися в Німеччині, закон обходить мовчанкою.

В другому законі зазначено, що під його дію підпадають особи німецької національности або походження (фольксдойчери), які опинилися в Німеччині внаслідок переселення, вигнання, та як втікачі.

Спільним є у цих двох групах, що це люди виселені, або мусіли бігти від окупантів. Різне в них те, що значна кількість німців переселилася за нормальних умов, тобто могла зберегти майно та мала під час війни людські права, — чого бракувало чужинцям.

Таким чином здавалося б, що ці дві групи осіб мали б однаково трактуватися німецьким законодавством, але так не є.

Вже сама вступна частина закону про німецьких втікачів каже, що його метою є дати дев'яти мільйонам людей в Західній Німеччині нові можливості жити так, як вони жили на батьківщині. Для цієї мети будуть створені спеціяльні установи, що керуватимуть переведенням в життя при кожній країні, а залученням представників самих біженців профспілок громадських та церковних організацій з завданням активно включити цих людей до економічного життя.

Закон відводить чільне місце заходам господарчого порядку, які мають створити нормальні житлові умови та засоби для сталого заробітку або промислу цим 9 мільйонам людей. До таких заходів відноситься створення виселків, першочергове будівництво житлових будинків, залучення до сільського господарства селян. Ремісники та особи вільної професії одержать господарчі умови (допомогу капіталом та кредитами) для продовження своєї минулої діяльности. Коли до того додати ті досить значні економічні права, що їх мають ті німецькі біженці, як право на негайну допомогу (на утримання, придбання хатніх речей, будівництво та промисл) зрівняльний податок тощо, можна зробити висновок, що для німецьких біженців створюється нормальна економічна база для існування та за два три роки кожен матиме людське мешкання та сталий і добрий заробіток.

Закон про правне становище чужинців при поверховному читанні здасться дуже гуманний, але закон зовсім не створює умов на нормальне життя. Закон практично дозволяє лише чужинцям мешкати в Німеччині та мати права корінних громадян за певним обмеженням. Немає умов порядку економічного в цьому законі. Закон фіксує те фактичне становище чужинців в Німеччині, яке склалося за роки по війні, але не створює умовин щоб можна було здобути сталу працю, а особливо мешкання.

Теоретично напр., за цим законом чужинець може собі обірати мешкання за власним бажанням як німецький громадянин. Але фактично спробуйте перенестися та ще з родиною до іншого міста! Права на кредити на будівництво чужинці не мають, обмежено права торгівлі саме в тих галузях де не потрібно великих матеріяльних затрат, а на великі витрати для побудови власної господарки чужинці не мають ані кредитів ані капіталу власного. За законом, надано права вільно студіювати, займатися промислом, улаштовувати культурноосвітнє життя за власним смаком тощо, але до того треба мати ще умовини, яких не може сам власними силами створити чужинець, обідраний та спустошений війною та повоєнними роками.

Отже, закон — а) Зафіксував сучасне становище чужинців, яке вони фактично мали останні 6 років за підтримкою окупаційної влади, б) Надав публічні права, що їх мають корінні німецькі громадяни (з невеликими обмеженнями), в) Надав права в галузі соціяльного законодавства, що їх мають громадяни чужої національности і в інших країнах (Франція, Англія), г) Поклав ряд обов'язків, що їх досі практично чужинці не мали, ґ) Надав права порядку економічного, але не створив жодних умов без чого вони не надаються практично до реалізації (голе право), д) Загальна постанова внаслідок пережитків націоналізмів, на жаль, така, що існуючі права часто дуже важко надаються до реалізації.

Опіка та практика

Одного чого не бракує чужинцям — це всякого роду опікунів які турбуються чи вірніше мають турбуватися про їхню долю.

Спочатку славетна УНРРА турбувалась про репатріяцію, згодом ІРО про переселення. Тепер ми маємо спеціяльного Комісара в справах втікачів при Об'єднаних Націях. На ролю опікуна претендує і німецький уряд. Лишаємо ще силу всякого роду допомогових організацій, що працюють на пожертви наших співгромадян за кордоном. Поряд з великою позитивною працею, яку поробили особливо наші допомічні організації часто, при браку коштів та сил, — у сьоми няньок дитина без ока.

Шість років в Німеччині по війні були роки веґетативного проживання в таборах без створення своєї матеріяльної бази. Адже керівництво ІРО, знаючи еміґраційні закони, мусіло передбачити, що якась частина людей примушена буде лишитись в Німеччині. Ці залишенці, якщо вони хочуть жити, мають практично бути включені в німецьку економіку. Високі наші опікуни, одними деклpoints деклараціями або документом про опіку не допоможуть багато, бо людина потребує денно матеріяльні засоби.

Переважна більшість людей в демократичному світі особливо наші брати за океаном розуміють наш стан, мають добру волю нам допомогти, але ми самі не мусимо сидіти, а підсказати шляхи як то треба робити, бо нам тут в Европі видніше, що може нам зарадити. Коли тепер кінчаються ілюзії на еміґрацію, якими шість років він жив, — маємо саме проявити ініціятиву, бо в противному разі будемо приречені на безперспективне життя.

(Докінчення буде)

А. Луцьків

РОСІЙСЬКА ОКУПАЦІЯ І ЕМІҐРАЦІЯ

(1)

Керівники Української совєтської соціялістичної республіки на протязі 34-х років російсько-окупаційної державности, як своєю діяльністю, так і особистим життям дають світові найліпші зразки для вивчення теорії і практики російського імперіялізму.

Досвід окупаційної української державности вартий студій, бо, властe, в цій країні з розвинутим сільським господарством і значно розвинутою промисловістю, що в 1951 році дала 35% кам'яного вугілля, 55% залізної руди та 45% сталі в загальній продукції СССР, і навіть ще й тепер при всьому сталіновому намаганні перенести промисловість за Урал та до Середньої Азії, Україна дає найбільшу частину промислової продукції СССР, а щодо сільського господарства, то вона була, і лишається головною житницею СССР.

Хоч 1917 рік приніс відродження української державности після віків гноблення, та зараз же, після перших кроків відновлення держави, проти неї виступив змодернізований Леніним російський імперіялізм. „Совєт народних комісарів, а за його вказівками і Реввоєнсовєт вирішили негайно розпочати військові дії на Україні. 17 листопаду був утворений Совєт Українського фронту, котрий замаскований назвою Совєта групи курського напрямку. Склад його був такий: Антонов-Овсієнко, Сталін, Затонський. . . . . До його розпорядження віддано 42-ий Вороніжський робітничий полк, Орловську кавалерійську дивізію, Московську робітничу дивізію, військові частини Кожевнікова з під Уфи і ін." Антонов-Овсієнко (Літопис Революції, 1929 рік).

Цей наступ на Харків та Київ активізував незначні групи прихильників змодернізованого комуністами російського імперіялізму, котрі згодом видали з свого середовища значніших яничарів, що потім з бігом років в більшості були безоглядно винищені, бо незадовільно обслуговували вимоги московських окупантів. Їхні особисті трагедії, коли б вони були ширше відомі поза межами СССР, стали б надзвичайно повчальним попередженням в майбутньому для багатьох, хто податливий на російські комуністичні „принади", та, навіть, і в їхнім падінні та безславній загибелі лише барвистіше підкреслено прагнення українського народу до власного самостійного державного життя.

Хто ж були ті перші, котрі очолили окупаційні уряди на Україні і що з ними сталось?

В перші місяці совєтської окупації на Україні президентом був Медведєв, але як опозиціонер, по кількох місяцях урядування був усунутий, і на його місце в Москві призначили Григорія Петровського, який як росіянин, що добре знав Україну, але з погордою відносився до української духовости і навіть за перебуваання аж до 1937 року президентом Українського окупаційного уряду, не вважав за потрібне вивчити українську мову та підкреслено всюди говорив тільки російською мовою. Властe про нього вніс на одному із засідань політбюро ЦК КП(б)У бувший народний комісар освіти УССР О. Шумський пропозицію, щоб президента України послати не менш як на два роки в українське село головою сільради, де б він силою обставин був примушений вивчити українську мову.

Після розкриття широко розгалужених змов на Україні, Петровського усунуто від обов'язків президента та відкликано до Москви, а на його місце наставлено безпретенсійного ґірняка з Донбасу Гречуху, котрий і до цього часу лишається окупаційним президентом України. Він належить до тих успішних статистів в сталінській адміністрації, котрі можуть годинами говорити, по суті нічого не кажучи, і на кожне слово кремлівського вседержителя поспішно відповідають захопленим схваленням та підтримкою. Властe, він належить до значніших вихованців сталінської муштри та тероризму і поки що відповідає кремлівським вимогам.

Зате частіше змінювано прем'єрів. Першим прем'єром окупаційного уряду України був Шахрай, але, через протест проти російського централізму, був розстріляний. Його наступником став болгарський комуніст Християн Раковський, котрий виконував ці обов'язки до 1932 року, згодом, як опозиціонер, зісланий і зник без сліду. Улас Чубар став третім окупаційним прем'єром України і проявив значнішу гнучкість у виконанні кремлівських директив та затримавсь аж до 1930 року, коли був відкликаний до Москви. По розкритті антисталінських змов, він там безслідно зникає.

По Чубареві прем'єром став Панас Любченко, один із б. лідерів партії боротьбістів, провід якої влився до комуністичної партії, разом з цим зберігаючи підпільно свою організацію. П. Любченко затримався прем'єром з 1930 року аж до 1936 року, коли був розкритий як керівник протисталінської організації на Україні, але на відміну від інших учасників змови мав час на те, щоб без луб'янських та кремлівських тортур і персональних допитів „вождя" пустити собі кулю в лоб.

Після падіння Любченка, в Сталіна з'явилось бажання „висунути", цебто призначити на прем'єра в Києві когось із молодшої ґенерації, з вихованців комсомолу. Призначення припало на Михайла Бондаренка. Але і цей молодик після ґрунтовної перевірки політичною поліцією виявився для Сталіна ненадійним і незаслуговуючим довір'я. Після всього лише 2-х місячного урядування він назавжди безслідно зник в катівнях НКВД.

Небажаного Бондаренка на посаді прем'єра замінив до того часу ширше невідомий партійний активіст з Донбасу Корнієць. Корнієць був тим потрібним окупаційним статистом, що тоді потребувала Москва, і за його послух та визначні здібності до бездоганного прислужництва зміг затриматися в цій ролі аж до 1947 року. Цього року Сталін вирішив ще більш зміцнити окупаційний провід на Україні і вислав до Києва відомого російського партійного організатора Микиту Хрущова, котрий за вказівками Сталіна реорганізує розставлення окупаційних сил в Києві і на посаду прем'єра ставить другого секретаря ЦК КП(б)У Коротченка, який проявив більшу вправність в успішному задоволенню потреб Кремля і в ролі окупаційного прем'єра перебуває аж до цього дня.

В окупаційному проводі на Україні найважливіше було і лишається становище першого секретаря або, як там ще називають, генерального секретаря ЦК КП(б)У. Він керує політбюром центрального комітету монопольної державної партії комуністів в цій країні, він підбирає і назначає головних партійних та урядових керівників окупації, він має вирішальне слово в усіх найважливіших політичних та господарчих питаннях переведення політики Кремля на цих теренах. І все ж за всі 34-ри роки окупації України комуністичним проводом сучасної російської імперії першим секретарем ЦК КП(б)У ще ніколи ні разу не був комуніст українського походження, так само як ніколи в комуністичній імперії Росії ще не був комуніст українського походження і членом політбюра ЦК ВКП(б).

(Продовження буде).

НАРАДИ ЕКЗЕКУТИВИ ЗУАДК

На чергових нарадах Екзекутиви ЗУАДКомітету, що відбулись у Филаделфії, в суботу, 3-го травня 1952 р. під проводом голови ЗУАДК адв. Івана Панчука та за участю усіх членів Екзекутиви обговорено і порішено такі справи:

1. Переселенчі справи:

а). По день 1. травня 1952 р. приїхало до ЗДА заходами ЗУАД Комітету 30,322 українських імігрантів з різних країн Европи, Азії й Африки на 298 кораблях і 568 літаках. В цьому числі були теж інваліди, а між ними два невидючі, яких приміщено у стейтових унституціях для викшолу.

Впродовж місяців березня і квітня видано 68 нових ашурансів і пороблено заходи для видачі корпоративних афідавітів.

Згідно з повідомленнями Европейського Представництва, 1,175 справ категорії „3 сі" з анонімовими ашурансами ЗУАДКомітету є на дорозі до остаточного полагодження.

Приїзд останнього українського „скитальця", який прибуде заходами ЗУАДКомітету на основі закону про переселення Ді Пі до ЗДА з 1948 р. буде вісвяткований прийняттям у Ню Йорку для представників іміграційних властей і переселенчих організацій, як теж для предсвавників українського громадянства, щоб в цей спосіб відзначити закінчення великої переселенчої акції і дати признання зорганізованій громаді Ню Йорку за її участь у цій акції.

б). Новий іміграційний закон.

Для збереження прав українських нових імігрантів і вибореция нового переселенчого закону, Екзекутива одобрила заходи Американського Комітету для спеціяльної іміграції, членом якого став теж ЗУАДК, та порішила закликати увесь український американський загал до піддержки нових іміграційних законів, а саме Walter's H. R. 411 Bill і Celler's H. R. 7376 Bill. На основі цих двох законів нам вдалось би переселити до ЗДА решту наших „скитальців", які — маючи вже полагоджені справи — не дістали візи перед 31. грудня 1952 р., як теж тих українців, які втікають з-поза „залізної заслони".

Закликається українські громади, щоб з усіх зборів висилали телеграми і письма до визначних американських державних мужів із піддержкою нових іміграційних законів.

в). Виступ ЗУАДКомітету на конференції Об'єднаних Націй.

Екзекутива ЗУАДКомітету прийняла з повним вдоволенням звідомлення про виступ делеґації З. У. А. Д. Комітету на Третій Міжнародній Конференції недержавних допомогових організацій цілого світу в справах переселення, що відбулась в домі Об'єднання Націй у Ню Йорку в днях 16.—22. квітня ц. р. Представник ЗУАДК підтримував спеціяльно полагодження питання роз'єднаних подруж і родин, як теж ліберальніші постанови при переселенні хворих.

Прийняття представників ЗУАД Комітету президентом Труманом 14. квітня 1952 р., участь представників ЗУАДК-у в працях американського Комітету для спеціяльної іміґрації, наради з представником Високого Комісара Об'єднаних Націй для справ скитальців і інші виступи ЗУАДК вказують виразно, яке величезне значення має ЗУАДКомітет, як міжнародно визнана українська гуманітарна інституція.

2. Суспільна Служба.

а). Організація Суспільної Служби поступає вперед. Екзекутива прийняла з великим вдоволенням до відома листи подяки за допомогу від дружини сл. п. Головного Отамана п. Ольги Петлюри, проф. Бориса Іваницького, ген. М. Омеляновича-Павленка, адмірала М. Савченка-Більського та інших українців у цілому світі.

Рівночасно Екзекутива вирішила приділити увагу проханням про допомогу і провірити організацію Суспільної Служби в ЗДА і Европі.

Европейська організаційна схема включає Відділи ЗУАДК у Мюнхені, Людвіґсбурґу, Нюберґу („Валька"), Бремені, Зальцбурґу, Берліні, а в майбутньому й у Відні, та й делеґатури в Реґенсбурґу, Амберґу, Ґавтінґу, Ульмі й Інґольштані. З огляду на величезні матеріяльні потреби, теж у харчах і ліках, Екзекутива рішила звернутись до українського громадянства з таким закликом:

Екзекутива ЗУАДКомітету на своюму засіданні дня 3. травня 1952 р. у Филаделфії розглянула плян дальшої допомогової акції для переселення українських „скитальців" з Европи за океан, головно тих, які не змогли дістати візи на основі закону про переселення Ді Пі до ЗДА з 1948 р., як теж плян суспільної опіки над залишенцями у різних країнах Европи і ствердила потребу значних фондів на ці цілі.

У цьому стані справ лежить відповідальний громадський обов'язок на цілому українському суспільстві підтримати діяльність ЗУАДКомітету пожертвами на цілі переселення, правної опіки і матеріяльної допомоги.

Щоб ціла акція могла бути проведена скоро і з повним успіхом, потрібно зосередження всіх зусиль усього зорганізованого українського громадянства у ЗДА в єдиній українській леґальній і міжнародно визнаній допомоговій організації — у Злученому Українському Американському Допомоговому Комітеті, що її і Український Конґресовий Комітет і американські власті визнали єдиною управненою вести таку акцію та що підлягає повній українсько-громадській і американсько-державній контролі.

Рівночасно Екзекутива ЗУАД Комітету ствердила тривожний факт анархізованих збірок на допомогові цілі в ЗДА і самочинних виступів різних збіркових неавторизованих груп, наслідком чого — якщо цьому зорганізовано не протиставитись — буде повне розбиття суспільно-допомогової акції.

Усі публічні збірки на суспільні — допомогові цілі повинні переходити виключно через ЗУАД Комітет.

Екзекутива постановила далі звернутись до Українськгоо Конґресового Комітету та й Кураторії Українського Народного Фонду з проханням, щоб допомогли упорядкувати справи у ділянці суспільної допомоги і всі фонди, призначені на цілі суспільної допомоги, передавали для упорядкованого і зорганізованого полагодження через ЗУАДК.

Екзекутива ЗУАДК порішила теж — якщо дозволять на це фінансові засоби — відкрити станиці ЗУАДК в Японії, Індії. Туреччині й інших країнах, де виникне потреба таких станиць. Головно потрібні будуть такі станиці у Трієсті та й в Юґославії, якщо перейде новий іміграційний закон, і як наша громада зложить на це потрібні фонди.

б). Американський відділ Суспільної Служби.

Відділи Суспільної Служби З. У. А. Д. Комітету вже започатковано в таких містах: Відділ ч. 1. у Филаделфії, Відділ ч. 2. в Ню Йорку, Відділ ч. 3. в Рачестер, Відділ ч. 4. в Шікаґо і Відділ ч. 5. у Дітройті. Иде підготова до створення відділів в інших громадах.

Новозакуплений дім у Филаделфії буде служити, як головна квартира Суспільної Служби у ЗДА. Після ремонту будинку туди буде перенесена головна канцелярія ЗУАДКомітету.

Намічено організацію Відділів ЗУАДКомітету у Клівленді, Балтіморі, Бостоні й інших містах ЗДА.

Для підготови працівників Суспільної Служби ЗУАДКомітету рішено вислати 5 студентів Суспільної Служби на курси Суспільної Служби в університети: в Ню Йорку, Филаделфії, Шикаґо, Брін Мавр і Мілвокі.

3. Фінанси ЗУАДКомітету.

За ввесь час існування ЗУАД Комітету приходи

виносили суму: . . .	$1,071,690.38
розходів було . . .	$1,039,927.34
залишилось	$ 31,763.04

Згідно з ухвалою Дирекції З. У. А. Д. К. з дня 1 березня перенесено суму 10,000.00 дол. на ротаційний переселенчий фонд.

В магазинах ЗУАДКомітету в Мюнхені і Людвіґсбурґу залишилось 100,000 фунтів харчів.

Маючи це на увазі, Екзекутива ЗУАДКомітету закликає ввесь український американський загал висилати свої членські внески, як теж пожертви, а нових переселенців ще й повернути кошти переселення, бо потреби на Суспільну Службу зросли і далі ростуть.

Усі пожертви, членські внески і звороти коштів просимо слати на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILA. 5. PA.

Екзекутива висловила свою подяку усім тим українцям, які розуміють важливе завдання ЗУАД Комітету і підтримують його працю матеріяльними датками. Дякує теж інституціям і організаціям, які присалли датки, як частину приходу з імпрез, а головно нюйорському Відділові за зорганізування мистецької імпрези, що принесла добру славу нам і збагатила фонди нашого Комітету грошевим прибутком.

Екзекутива звертає увагу всьому нашому громадянству, що З. У. А. Д. Комітет — це єдина українська американська інституція, створена нашим громадянством для ведення суспільно-допомогової і переселенчої акції, визнана американськими властями і зв'язана з міжнародною допомоговою акцією різних країн, та що пожертви на ЗУАДКомітет звільнені від доходового податку, а посилки поза межі ЗДА звільнені від мита і користуються великою знижкою поштових оплат.

За Екзекутиву Злученого Українського Американського Допомогового Комітету:

Іван Панчук, голова; **Роман Смук, Олена Лотоцька, Матвій Стахів**, заступники голови; **Роман Карбівник**, секретар; **Михайло Дубас**, касієр; **Володимир Ґалан**, екзекутивний директор.

БЛИЗЬКІ ВИСТУПИ БАЛЕТНОЇ ШКОЛИ

17 травня у Филаделфії і 25 травня у Ню Йорку Балетна Школа під керівництвом **Валентини Переяславець** дасть свій останній виступ у цьому шкільному році. Оба виступи заплановані на велику скалю. У Ню Йорку виступ відбудеться у Central H. S. of Needle Trades на 24 вулиці. Це буде перший виступ балетної школи на правдивій великій сцені і перед численною чужинецькою публикою із „балетного світу". Програма зістала дуже обережно і старанно випрацьована зі взгляду на численну участь виступаючих. Пані Переяславець, не тільки підготовляє і навчає дітей, але і займається укладанням танків та проєктуванням всіх костюмів. У цьому виступі як і попередніх, асистентом у хореографії і вивченню дітей є п. Гарасим, на якому крім того спочивають всі адміністративні справи Балетної Школи.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

„У БРАТНІЙ СІМ'Ї РАДЯНСЬКИХ НАРОДІВ"

наголовлює передову статтю „Рад Укр." 26 березня і в ній подає означення цієї дружби: „Український народ, який першим пішов за своїм старшим братом — великим російським народом в боротьбі за радянську владу і соціялізм, повсякчас відчував і відчуває благородну силу сталінської дружби народів. Трудящі Росії завжди подавали руку братської допомоги трудящим України, і це не раз рятувало нашу республіку, наш народ від смертельної небезпеки. . .„ А ця смертедьна небезпека є такою: „прихвосні світового імперіялізму — українські буржуазні націоналісти не раз намагалися відірвати Україну від Радянського союзу, зробити її кольонією капіталістичних держав. . .", в тій же „Рад. Укр." в передовій з 22 березня стверджується: „у братній сім'ї народів, рівна серед рівних, розквітла Радянська Україна" складова і невід'ємна частина великого союзу СССР".

„Українські буржуазні націоналісти", „старший брат", „складова і невід'ємна" нині в совєтській пресі стало в ріжних варіянтах повторюється скрізь, починаючи від шкільної лавки сьомирічної дитини, так само часто, як ім'я „наймудрішого й найгеніяльнішого".

(У. Д.).

Кожний свідомий українець, та кожна свідома українка, вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшувати кадри ідейних українських працівників.

ДОРОЖАЧИ НАШОЮ ТРАДИЦІЄЮ

стараємося задержати її кожний слід для теперішних і грядучих поколінь. Збираємо все: **фолькльор, різні пісні, жарти, приповідки**, що так вдало характеризують наших визволителів „батька" як і „іберменша", **карикатури, спомини**, не мусять бути аж дуже поважні, в легкій формі але влучні, радо бачені. Все це проситься ласкаво громадянство надсилати на адресу:

IWAN IWACHIW
325 King St., Denver 19, Colo.

Сталева індустрія, робітництво та президент

(Закінчення зі стор. 2-ої)

нив робітників раз і другий раз відсунути страйк.

Президент Труман, приневолений розбиттям переговорів робітників з промисловцями, визначує державну комісію, яка признає робітникам підвишку 26 центів на годину. Рішення комісії робітники приймають, промисловці відкидають, коли державна влада відкинула їх домагання підвищини ціну сталі $12 на тонні; влада обіцяла з болем серця якусь невелику підвишку ціни сталі від трьох до чотирьох долярів на тонні.

Проти всяких підвишок протестує директор уряду воєнної мобілізації Вилсон, бо це перекреслює його комбінації воєнних достав. Коли ж державна влада признає робітникам право на підвишку, приходить до кризи і директор мобілізації Вилсон уступає. Промисловці відкидають рішення державної комісії підвищити платні і перед країною стає реальна загроза страйку. Не лишився ніякий інший вихід для президента, як перейняти сталеварні під заряд держави, подібно як це дістьcя у воєнних часах, коли такі кризи виникають. І президент Труман вхопився того засобу, хоч більшість Конґресу, правда неофіціяльно, стала на становищі промисловців, що президент не має права того робити, бо формально воєнного стану зі закінченням миру з Японією та проголошенням закінчення воєнного стану з Німеччиною, немає.

Виринув тепер конституційний конфлікт — чи президент має право в критичних хвилинах, для добра нації, навіть, коли нема формального воєнного стану, переймати приватну власність під заряд влади держави. Такі справи в Америці можуть вирішувати тільки суди, евентуально шляхом апеляції аж до Найвищого Суду ЗДА. І на цей шлях пішли промисловці заскаржививши президента, що він нарушив конституцію Америки. Вказували вони на це, що президент мав ще інший шлях спинити страйк сталеварних робітників при допомозі закону Тефта-Гертлі, який дозволяє президентові на 80 днів відсунути страйк в часах загрозливих для держави.

Президет Труман незлюблює той закон, що перейшов проти його волі, але в конкретнім випадку виправдувався тим, що він й без закону Тефта-Гертлі доброзичливим впливом на робітничі юнії відсунув страйк не на 80, а на 99 днів. Ужиття в такій ситуації того закону було б свого роду провокуванням доброї волі робітників, чого президент не хотів робити з різних причин, серед яких і близькі президентські вибори не були без значення. Досить, що справа опинилася у федеральнім суді першої інстанції, яка вирішила справу в користь промисловців а наказала президентові звернути заряд сталеварень в руки приватних власників, бо, мовляв, той акт був неконституційний. Справа перейшла до апеляційного суду, що вирішив більшістю одного голосу справу в користь президента, признаючи йому право переймати приватні підприємства, в цім випадку сталеварні, коли інтерес нації загрожений. Справа йде до Найвищого Суду ЗДА, що вирішить цю справу остаточно й то не тільки в цім одним випадку, але й на майбутнє. Тим чином присуд Найвищого Суду ЗДА стане свого роду автентичним поясненням американської конституції.

Америка стоїть в обличчі двох важких криз. Кризи її економічно-політичної ідеології та конституційної кризи. Ці дві струї — стара консервативна і нова поступовіша змагаються в Америці зі собою. Иде про це, чи повна й необмежена господарська свобода приватних підприємств є можлива нині в обличчі таких катаклізмів, які переживає світ, і в яких Америка відіграє провідну ролю. Чи можливо вести таку велику господарську структуру без цілковитої інтервенції держави та чи якась інтервенція держави не є конечна для добра самої держави.

Друга конституційна криза, яка ставить питання рубом чи приватна власність є все і у всіх обставинах, поза виразно воєнним станом, недоторкальною. Чи державна влада і в невоєннім стані має право, а то й обов'язок, наложити свою руку й на приватну власність, принайменше на час переходовий, коли того вимагає інтерес нації?

Теперішня демократична адміністрація, охрищена давніше як Ню Діл, тепер Фер Діл, заступає становище, що в однім та другім випадку державна влада покликана інтервенювати. Противники заперечують це, закидуючи теперішній державній адміністрації соціялізм. До речі, у широких американських колах, часто неознайомлених із соціяльними рухами, соціялізм майже рівнозначний з комунізмом, хоч кожен знає, що так не є.

Ці дві проблеми внутрішнього американського життя є на ділі найважнішими справами, що лежать на підложжі недалеких змагань при президентських виборах. Робітничі кола, а навіть критичніші інтелектуали, добачують в цім спорі завзяту боротьбу капіталу за збереження свого монопольного становища в державі. В конкретнім випадку спору поміж сталеварними робітниками та промисловцями добачують вони не що інше, як намагання промисловців зломити силу робітничих юній.

Коли б так було, то ми були б свідками малої громадської відповідальности сталевих промисловців зачинати боротьбу з правами робітників в такі критичні часи. Такі пляни промисловців говорили б, що вони не здають собі справи зі світової ситуації, яка йде потужним маршом по лінії інтересів працюючих мас. Немає сумніву, що ця основна проблема буде вирішальна при найближчих президентських виборах, тому важко вгадати чи й навіть популярний кандидат може перемогти, коли не дістане піддержку організованого робітництва та селянства. Ці два чинники в останніх часах постійно були рішальними при виборах президента ЗДА.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 13-ти мільйонового майна організації!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рож. Пресв. Богородиці, від. 36 повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 10. травня, о год. 7. ввечорі. Просимо членниць прийти на означений час. Проситься також нових еміґранток записатися до нашого Сестрицтва і спільно працювати для добра українського народу і У. Н. Союзу. — Ю. Лиса, предс.; Х. Балецька, кас.; С. Гунька, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні сходини відбудуться в суботу, 10. травня, о год. 7. ввечорі, в домівці Укр. Клюбу при 847 N. Franklin St. Довгуючих членів просимо обовязково вирівнати свої залеглості. — В. Василюк, О. Грималяк, П. Іваш.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го травня, в год. 12:30 пополудні, в Домі Відділів УНС, 841 N. Western Ave. Порядок дня: Вибір делеґатів на 5-тий Конґрес УКК, що відбудеться в днях 4, 5 і 6-го липня ц. р. На зборах буде вибір людей на баль відділу, що відбудеться в травні. Членів, що довгують, просимо прийти на збори, або вирівняти залеглости кожної неділі між 12—3 год. пополудні, або голоситися на адресу секр. Taras Shpikula, 5466 W. Haddon Ave., Chicago 51, Ill. Телефон Austin 7-5054. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

ТОЛІДО, О. — Повідомляється членів відділу 167, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. травня, о 2. год. пополудні, в галі св. Михаїла, 2824 Lagrange St. Цеї самої неділі в год. 5:30 ввечорі буде гостинна вечеря, тому просимо всіх прибути. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов, Любов, від. 45, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 11. травня. Проситься членів явитися, є важні справи до полагодження. Особливо напоминається членів, що довгують, щоби конче вирівняли свої залеглости, щоб не треба було їх суспендувати. — Т. Малик, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Ю. Сеник, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. травня, о год. 8-ій ввечорі, в домі Укр. Катол. Ветеранів, 33 Е. 7. вул. Закликається всіх членів узяти участь у зборах. — Управа.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, відбудуться в суботу, 10. травня, в год. 7-ій ввечорі, в Укр. Прав. Галі, 675 South 19th St. Проситься всіх членів прийти на збори, бо маємо багато важних справ. — В. Ткач, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

БОСТОН, МАСС. — Тов. ім. Ев. Коновальця, від. 238, повідомляє, що з огляду на те, що цеї неділі буде день матери, а також спільне свячене, то збори відбудуться в суботу, 10-го травня, о год. 7. ввечорі, в церковній салі. Проситься всіх членів численно прибути, бо є дуже важні Союзові справи до обговорення. Гол. рад. М. Давискиба дасть короткий звіт з річних нарад гол. уряду УНС. На збори можуть прийти і не-члени. Рівнож буде вибір делеґата на Конґрес УКК до Ню Йорку. — П. Мороз, гол.; П. Попович, кас.; М. Давискиба, секр.

ЯНҐСТАВН, О. — Тов. ім. О. Басараб, від. 348, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. травня; о год. 7. ввечорі, в галі церковній при Вест Райн Евеню. Тому, що є важні справи до полагодження, проситься всіх членів прибути на ці збори. Буде вибір делеґата на Конґрес. — В. Дубас, предс.; И. Стахура, кас.; М. Періг, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, подає до відома всім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. травня, в годині 4. пополудні, в галі парафіяльній. Просимо всіх прибути на час і заплатити свої вкладки. — М. Куба, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Тов. „Просвіта", від. 312, повідомляє, що квартальні збори відбудуться 10. травня о 8. год. ввечорі в церковній галі при Укр. Прав. Церкві. Просимо всіх членів прибути на збори. — В. Хміль, предс.; М. Полегонький, кас.; Ю. Парик, фін. секр.; Н. Петриченко, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори „Дністра", від. 361, відбудуться в суботу, 10. травня, о год. 8. ввечорі, в домівці Укр. Катол. Ветеранів, 33 Е. 7. вул. Порядок зборів звичайний. Перед зборами приймається вплату членських вкладок. — М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Собенко, кас.; В. Барагура, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. травня, о год. 1:30 пополудні, в галі У. Н. Дому при 4655 Martin & Michigan Ave. На ці збори взивається усіх членів конечно прибути. Буде справа висилки делеґата на Конґрес. Рівнож пригадується усім тим членам, що платять місячно, щоб не затягали з плаченням по кілька місяців. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; М. Ґузиляк, кас.

ТАРЗАН, ч. 2825. Нарешті злука.

„Ми не можемо стримувати їх довго, Тарзане!", кричав Дарнот. „Їх забагато!" „Ми не можемо чекати на Отаму" — додав Хірам. „Це певна смерть!"

В могутніх руках малпочоловіка кружок, завинений у жіноче вбрання, стався грізною зброєю.

„Дивись, Гелено!", закричала Лета. „Це Отаму! Він приходить з твоїм братом Робертом!"